

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2014

Marking Scheme

Estonian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

HINDAMISJUHEND

I. ÜLESANNE kuni 30 punkti

Vasta küsimustele. Iga õige vastus annab 5 punkti.

Tähendusest arusaamine. Seleta lahti või asenda oma sõnadega antud sõnad ja väljendid.

1. Seleta oma sõnadega lahti järgmised sõnad ja väljendid: (5 × 1)
  - a) aktuaalne küsimus – päevakohane, antud hetkel tähtis teema
  - b) empaatiavõime – oskus kaasa elada, kaasa tunda, mõista
  - c) aateline mõtlemine – ülev, kõrge, ideeline mõtlemine
  - d) ürgne vajadus – iidne, põline, igivana
  - e) funktsionaalselt kirjaoskamatu – tunneb tähti, oskab lugeda ja kirjutada, kuid ei saa aru teksti mõttest; teksti lugedes saab aru üksikutest sõnadest, kuid ei mõista kogu teksti; mõistab kõige lihtsamat teksti

Vasta teksti põhjal küsimusele, sõnastades loetu ümber oma sõnadega

2. Mida peetakse silmas mõistega „ideede kriis” teksti 4. lõigus? (5)

Valitseb massikultuur ja massimeelelahutus. Korduvad samad süžeed ja samad teemad, ideid ja fantaasiat uuteks väljakutseteks napib.
3. Artikli 2. lõigus mainitakse seost mittelugemise ja asotsiaalse käitumise vahel. Kuidas seda seost põhjendada? (5)

Lugemine arendab inimese empaatiavõime kõrval tema sotsiaalset võimekust, mis aitab tal elus edasi jõuda ja ühiskonnaelus hakkama saada. Mittelugeval inimesel seda võimet napib, seetõttu neil suurem võimalus välja või kõrvale jääda.

Vasta teksti põhjal küsimusele, kasutades oma sõnu ja täislauseid

4. Selgita loetu põhjal, milline mõju on mittelugevatel inimestel ühiskonna toimimisele? (5)

Kuna pole piisavalt kujutusvõimet ja abstraktset mõtlemist, ei saada hästi aru ühiskonnas toimuvatest protsessidest ega osata sel teemal kaasa rääkida. Mida rohkem on selliseid inimesi, kes ei saa aru, ei mõtle kaasa ega osale ühiskonnaelu protsessides, seda lihtsam on neid manipuleerida. Mida suurem hulk mõjutatavaid, seda enam taandareneb ühiskond. Ühiskond vajab arenguks värskaid ideid ja mõtlemisvõimelisi kodanikke.
5. „Lagunenud identiteedi ja igavlevate inimestega maailm ei ole kindlasti parim paik.” Tekstile tuginedes selgita seda autori väidet. Kas oled tema seisukohaga nõus? Miks / miks mitte? (5)

Identiteet on väga oluline. Keel on identiteedi kandja ning rahvuste ja riikide/tsivilisatsioonide kestmajäämise alus. Inimesed teavad, kes nad on ja kust nad tulevad just lugude jutustamise kaudu.

Lugemine ja jutustamine rikastavad inimese sõnavara, korrektne emakeeleoskus aitab ennast selgelt väljendada, see arendab inimese mõtlemis- ja analüüsisioskust, muutes seeläbi ühiskonda paremaks. Praeguse arvutipõlvkonna vähene lugemus ja passiivsus ümbritsevate protsesside suhtes muudavad elu üksluiseks ja ebahuvitavaks; järgneb vaimne taandareng nii inimese kui ühiskonna tasemel. Seda ilmselt ei soovi meist keegi, sest igaiüks tahaks elada arenevas ja hästi toimivas ühiskonnas.
6. „Kirjandus peaks olema üks haridussüsteemi olulisemaid aineid. Lugemise propageerimine peaks olema riikliku tähtsusega tegevus.” Arutle teksti põhjal, miks on lugemise propageerimine eluliselt tähtis just eriti noorte hulgas? (5)

Tänapäeva noored ei huvitu ei lugemisest ega kirjutamisest, inimestevaheline otsesuhtlus on minimaalne. Samuti on nad massimeelelahutuse agarad tarbijad. Võimutsevad arvutid, nutitelefonid ja tehnoloogia. Seetõttu peaks noori kooli ajal kindlasti rohkem lugema suunama, et areneks sõnavara ja jutustamisoskus, samuti kirjutamisoskus. Uuringud näitavad, et elus hakkama saamise ja tulevikus edukas olemise nimel peaks kooliajal palju ilukirjandust lugema. Lugemisest lugupidavatel inimestel on vähem võimalusi jääda sõltuvaks nt riigi abirahadest või sattuda kuritegelikule teele.

II ja III ülesande hindamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:

1. Teemast arusaamine ja sisu: teema on kandidaadi jaoks mõistetav ning ta on võimeline antud teemal mõtteid esitama – 30%
2. Teksti ülesehitus: kandidaadi lausestus on asjakohane, struktureeritud ja eesmärgipärane – 30%
3. Sõnavara ja stiil: kandidaadi keelekasutus on pädev oma mõtete selgeks ja ladusaks esitamiseks – 30%
4. Õigekiri: õigekeelsus ja interpunktsioon – 10%

II. ÜLESANNE kuni 30 punkti

Umbes 100sõnaline ladus kommentaar, tõestamaks teksti sisust arusaamist.

Näiteks:

Sotsiaalvõrgustikud, televisioon, arvutimängud, ajakirjandus, reklaamid väljendusoskuse rikastajate või röövijatena

Üleilmastumise, anglitsismide, russismide, slängi pealetung argisuhtluses

Ajaloo, elukeskkonna, demograafia mõju keelele

Minimalistlik väljendusviis ja modernne keeleoskamatus

Kas koomiksite ja multifilmide kangelased või eakohane lastekirjandus või igasuguse lugemise vältimine

Kohustuslik kirjandus lugemise populariseerijana

Kiire elutempo ja tööga hõivatud vanemad, vähene inimestevaheline silmast silma suhtlus

Mõtlemis- ja kujutlusvõime piiratus, mõtlemise, analüüsimise ja üldistamise vähene oskus, huvipuudus maailmas toimuvate sündmuste vastu

Jne

III. ÜLESANNE kuni 40 punkti

Vähemalt 300sõnaline sidus teemakohane kirjand läbimõeldud sisu, selge ülesehituse ning sorava lausestusega.

